

שלח

מה שחשוב זה לא מה רואים אלא איך רואים

(א) המפרשים עמדו על סמיכות הפרשיות לסוף פרשת בהעלותך.

דש"י במדבר פרק יג פסוק ב

שלח לך אנשים. (במדבר רבה) למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר:

(ב) וכן עמדו המפרשים על הקשר בין נושא התחלת הפרשה – המרגלים, וסוף הפרשה – פרשת ציצית.

דש"י במדבר פרק טו פסוק לט

ולא תתורו אחרי לבבכם. כמו מתור הארץ. הלב והעינים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות:

וכן רואים קשר ברור מהשימוש בעוד מילים דומות בשתי הפרשיות:

הציווי למרגלים היה "וראיתם את הארץ מה היא" בציצית – "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוותי"

(ג) לגבי עצם מצות תכלת בציצית, חז"ל דרשו מאתנו חשיבה מאד אסוציאטיבית.

מסכת חולין דף פט/א

דתניא רבי מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל הצבעונין מפני שתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לאבן ספיר ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד

אולם דרישה זו נראית משונה, שהרי אין דרכם של אנשים לחשוב בצורה כזו, ומה פשר הדרישה הזו?

ההסבר – צריכים רגישות מיוחדת לא רק מה לראות אלא איך לראות.

1. חטא מרים – מרים לא ראתה ולא הבחינה ברוחניות העמוקה והעצומה של משה רבנו. אנחנו גם נביאים! היא אמרה. היא הכירה את משה היטב. טוב יותר מכולם, אבל היא לא הבחינה בהבדל העצום שיש בין נבואתו ונבואת שאר נביאי ישראל.

הדרישה מיהודי היא לא רק להתנהג בצורה מסוימת אלא גם לחשוב בראיה רוחנית. לשים לב לרוחניות שבדברים. יש המגיע לסעודה שלישית ורואה ומרגיש את הרוחניות – את שירי הנשמה את דברי התורה, את רוממות הרוח; ויש מי שמגיע ורואה את הדג המלוח.

יש המסתכל על ציצית ורואה תרי"ג מצוות. הוא רואה את הרקיע ואת כסא הכבוד, הוא מרגיש שהוא בצלא דמהמנותא. הוא מתעטף בארבע כנפות והוא חש שהוא נמצא תחת כנפי השכינה. הוא מתלבש בציצית והוא חושב על הקב"ה, וכאילו פונה לה' יתברך ואומר: "ופרשת כנפיך על אמתך כי גואל אתה". ויש המסתכל על ציצית ורואה רק חוטים.

מספרים סיפור על אחד שהביא את הטלית שלו למכבסה סינית. כשהוא בא לאסוף את הטלית, הכובס אומר לו שהחשבון הוא 50 דולר. הלקוח הנדהם שאל אותו, למה כל כך יקר. והכובס ענה לו, 10 דולר על הניקוי ועוד 40 דולר להתיר את כל הקשרים ולהוריד את החוטים.

רואים ענין זה בצורה חזקה ביותר בקשר לארץ ישראל כבר בספר בראשית.

מעשה לוט ואברהם בסדום. אברהם ולוט צריכים להיפרד זה מזה.

י וַיֵּשְׂא לֹט אֶת-עֵינָיו, וַיֵּרָא אֶת-כָּל-כְּפַר הַיַּרְדֵּן, כִּי כָּלָה, מִשְׁקָה--לִפְנֵי שַׁחַת יְהוָה, אֶת-סְדוֹם וְאֶת-עֲמֹרָה, כַּגֵּן-יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, בְּאֶכָּה צֶעַר

לוט מרים את עיניו ורואה את הגשמיות של סדום, את העולם הקיים, את העולם הזה, ארץ יפה ופורייה שדומה לארץ מצרים.

לעומתו אברהם מרים את עיניו ורואה את נחלת ה' ואת היותה המולדת של עם ישראל עד עולם.

יֵד וַיִּקֹּק אֹמֵר אֶל-אַבְרָם, אַחֲרֵי הַפֶּרֶד-לוֹט מֵעֵמוֹ, שֶׁאֵל נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה, מִן-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-אַתָּה שָׂם--צִפְנָה וְנִגְבָּה, וְקִדְמָה וַיִּמָּה. טו כִּי אֶת-כָּל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה רֹאֶה, לֹךְ אֶתְנַנָּה, וְלִזְרַעְךָ, עַד-עוֹלָם.

המרגלים דברו אמת, כל מה שאמרו היה אמת! הם סיפרו בדיוק מה שהם ראו. אבל הם החסירו את העיקר שבארץ ישראל – את מציאות הקב"ה. גם הם אמרו שהארץ טובה היא, ושהיא זבת חלב ודבש.

יג,כז בֵּאֲנוּ, אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ; וְגַם זָבַת חֵלֶב וְדִבְשׁ, הוּא--וְזֶה-פְרִיָּהּ.

אבל הם הדגישו את בעיות הביטחון. מסוכן שם הם אמרו. ארץ אוכלת יושביה. אפס כי עז העם היושב עליה. הם לא ראו שה' שם, שזו נחלת ה', ולכן פחדו.

יהושע וכלב אמרו שהארץ טובה מאד אבל הם הוסיפו את

העיקר – יד, ז-ט.

ו ויהושע בן-נון, וכלב בן-יפנה, מן-התרים, את-הארץ--קָרְעוּ, בַּגְדֵיהֶם. ז ויאמרו, אֶל-כָּל-עַדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: הָאָרֶץ, אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּהָ--טוֹבָה הָאָרֶץ, מְאֹד מְאֹד. ח אִם-חָפֵץ בָּנוּ, יְהוָה--וְהֵבִיא אֶתְנוּ אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת, וְנִתְּנָה לָנוּ: אֶרֶץ, אֲשֶׁר-הוּא זֶבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ. ט אַךְ בִּיהוָה, אֶל-תִּמְרְדוּ, וְאַתֶּם אֶל-תִּירְאוּ אֶת-עַם הָאָרֶץ, כִּי לְחַמְנוּ הֵם; סָר צֶלֶם מַעֲלֵיהֶם וַיְהוּה אֶתְנוּ, אֶל-תִּירָאִם .

דבר גדול הוא להיוולד, לגדול ולחיות בארץ ישראל. אבל גם מי שנולד וחי בארץ ישראל צריך לעלות לארץ ישראל. כתוב בגמ' (כתובות קיא) כל הדר בארץ ישראל שרוי בלא עוון. מסביר ההפלאה שזה נכון רק למי שדר בארץ ישראל ומבין את הגדולה של ארץ ישראל שהיא נחלת ה' ופלטין דמלכא. אם אדם חי ואף אוהב ארץ ישראל רק כי שם נולד, שם ביתו וכן המקום על יושביו, אין הוא כלול במה שנאמר בגמ'. רוב תושבי העולם אוהבים את מקום מולדתם כי שם ביתם. אין זה מספיק לגבי אהבת ארץ ישראל. בארץ ישראל צריכים ראייה עמוקה יותר, צריכים לראות שזה גם ביתו של ה' יתברך.